

Jaarverslag 2006



Dagvlinders van Nederland

2006 was voor De Vlinderstichting vooral het jaar van de atlas. Op 6 september kon dan eindelijk, na jaren van noeste arbeid waarbij bijna alle medewerkers waren betrokken, het eerste exemplaar van 'De Dagvlinders van

Nederland' worden overhandigd aan Minister Veerman van LNV. Het boek kwam uit in de serie 'Nederlandse Fauna' en is gebaseerd op 1,4 miljoen waarnemingen. Zonder de hulp van onze duizenden vrijwilligers had de atlas dan ook niet tot stand kunnen komen!



Hoe ging het met de vlinders en libellen in 2006?

Dat is op dit moment nog niet precies te zeggen. Hier wordt in het kort beschreven wat we hebben gedaan voor de vlinders en libellen in 2006. Ons werkveld is erg breed: van het adviseren voor goed beheer in Nederlandse natuurgebieden tot beleidsbeïnvloeding. Ons werk rust op drie pijlers: kennis, draagvlak en mensen.



Mennonietenweg 10, Wageningen

Op 31 december 2006 waren er 31 personen werkzaam in het kantoor in Wageningen, en 28 vrijwilligers. Ruim 3500 vrijwilligers uit het hele land gaven waarnemingen door. De Vlinderstichting had op 31 december ruim 5000 donateurs.



Boer zoekt libel

Wijken (ontveningskanalen) zijn typisch voor Oost-Groningen. Omdat hier voor libellen veel kansen liggen heeft De Vlinderstichting in samenwerking met negen enthousiaste boeren een natuurvriendelijk beheer ontwikkeld.

Mensen

Naast onze beroepskrachten zijn vrijwilligers onmisbaar voor de Vlinderstichting. Deze werken o.a. mee aan waarnemingsprojecten en monitoring van vlinders en libellen. Ook in 2006 hebben zij een belangrijke rol gespeeld in het behalen van onze doelstellingen.

Vlinders op de trekker

Om beheerders behulpzaam te zijn bij de uitvoering van de gedragscode in het kader van de Flora- en faunawet, heeft De Vlinderstichting in samenwerking met het Wellantcollege informatiebladen ontwikkeld voor de man op de trekker, zodat hij weet hoe hij beheermaatregelen kan uitvoeren zonder de fauna te schaden.

Groene glazenmaker in Flevoland

Sinds 2004 doet De Vlinderstichting onderzoek naar mogelijkheden voor de groene glazenmaker in Flevoland. De oostrand zou een goede verbinding kunnen vormen tussen laagvenen in Zuid-Holland en Utrecht, en Noordwest-Overijssel. In dit kader heeft De Vlinderstichting in 2006 samen met Natuurmonumenten, Provincie Flevoland, Vogelbescherming Nederland en de VOFF een workshop leefgebiedenbenadering georganiseerd voor alle betrokkenen.

Veenvlinders in Groningen en Drenthe

In Groningen en Drenthe zijn kleine hoogveengebieden. In deze gebieden komen drie bijzondere veenvlinders voor: de veenbeparelmoervlinder, het veenhooibeestje en het veenbesblauwtje. In Drenthe is per ven gekeken bij welke aanvullende beheermaatregelen vlinders nog meer baat hebben. Bij het Groningse Sellingen was in 2005 een kleine geïsoleerde populatie. We vreesden dat deze populatie zou verdwijnen. Door succesvolle maatregelen zijn de perspectieven hoopvol. In 2007 zal samen met de Universiteit van Nijmegen onderzoek worden gedaan naar de invloed van stikstofdepositie op de veenbes, een belangrijke plant voor de vlinders.



Het gentiaanblauwtje

Sinds 2003 worden er voor deze vlinder verschillende monitorings- en herstelmaatregelen uitgevoerd. Hiervoor is in Overijssel in 2001 de Blauwe Brigade opgericht; een groep vrijwilligers die kleinschalig beheer toepassen ten behoeve van deze vlinder. In 2006 is de effectiviteit hiervan onderzocht. Hieruit blijkt dat de maatregelen belangrijk zijn geweest voor het gentiaanblauwtje. De Blauwe Brigade die in 2005 is opgericht in Noord-Brabant, heeft veel werk verzet en ook in Gelderland is in 2006 een brigade gestart.

Kennis

De Vlinderstichting heeft al veel kennis over vlinders en libellen. Door onderzoek te doen en gegevens te verzamelen breiden we onze kennis nog verder uit. Op die manier beschikken we over volledige en actuele informatie. Daarmee geven we adviezen over inrichting en beheer van het landschap.

Witsnuitlibellen

In 2006 is De Vlinderstichting druk bezig geweest met onderzoek naar de verschillende witsnuitlibellen in Noord-Brabant. In de Groote en Deurnese Peel hebben we de oorzaken van het verspreidingspatroon van de noordse witsnuitlibel en de venwitsnuitlibel onderzocht. In het zuidelijke deel van de provincie is de status van de gevlekte witsnuitlibel nader bekeken.



Hoogveenglanslibel

Deze libel komt in Nederland in vier provincies voor. Er is nog weinig bekend over de hoogveenglanslibel. In 2006 is er veelvuldig onderzoek gedaan. In Gelderland, Noord-Brabant en Overijssel is de status van deze bijzondere soort onderzocht. Zo is er onderzoek gedaan naar de plaatsen waar de libel zich voortplant. Er zijn ook bezoeken gebracht aan referentiegebieden in Duitsland. Alle kennis is naar de beheerders overgebracht. In 2007 zal het onderzoek meer op Limburg gericht worden.



Vlindergebieden in Bulgarije

In 2006 heeft De Vlinderstichting met een plaatselijke partner onderzoek gedaan naar Prime Butterfly Area's (dat zijn belangrijke vlindergebieden) in Bulgarije. Deze gebieden worden opgenomen in Natura 2000, binnen de Europese Unie aangewezen beschermde natuurgebieden.



Bescherming parelmoervlinders Vlieland

Over de huidige status van de grote en duinparelmoervlinder op Vlieland is weinig bekend. Met hulp van studenten is onderzoek gedaan naar het voorkomen van deze vlinders op Vlieland, zodat het leefgebied beter beschermd kan worden. Dit was mede mogelijk door een extra gift van onze donateurs. Gelukkig komen beide soorten nog in grote aantallen op het eiland voor.



Grote weerschijnvlinder

Over deze vlinder is in Nederland nog maar weinig bekend. De grote weerschijnvlinder leeft namelijk hoog in de boomtoppen en komt maar in kleine aantallen voor. De Vlinderstichting deed in 2006 de voorbereidingen voor het soortbeschermingsplan voor deze vlinder in Noord-Brabant.



Nectarkroegen

Het Klimaatprogramma is een landelijk programma waar 38 goede doelenorganisaties van de Nationale Postcode Loterij bij betrokken zijn. Doel hierbij is bij zoveel mogelijk Nederlanders het bewustzijn aan te wakkeren dat er iets aan klimaatverandering gedaan kan worden. In het kader hiervan kwam De Vlinderstichting met het idee van nectarkroegen. Op 100 plekken in Nederland zijn er nectarkroegen geplaatst. Vanaf de bar kunnen mensen, van alle leeftijden, de vlinders die in de nectarkroeg komen drinken bekijken en noteren. De gegevens worden opgestuurd naar de Natuurkalender. De kroegen zijn bij kinderboerderijen en heemtuinen van IVN geplaatst. Op deze manier leert eenieder over klimaatverandering en de vlinders in Nederland.



Klimaat voor Ruimte

Klimaat voor ruimte is een groot project van het ministerie van Economische Zaken waaraan De Vlinderstichting een kleine maar belangrijke bijdrage levert. Het doel is te onderzoeken hoe Nederland zich kan aanpassen aan de klimaatverandering. Er wordt verband gelegd tussen versnippering en klimaatverandering. Vlinders zijn hierbij een belangrijke indicator omdat deze zich niet zo snel aanpassen aan verandering en daarbij ook gevoelig zijn voor versnippering. In 2006 is een goede start gemaakt met dit onderzoek.

Hotspots dagvlinder-biodiversiteit

In een hotspotkaart wordt op de schaal van 250 bij 250 meter aangegeven hoeveel soorten dagvlinders kunnen voorkomen. Hiervoor zijn alle waarnemingen en informatie over gebieden samengevoegd. Zo is er een kaart ontstaan waarop belangrijke vlindergebieden in een oogopslag te zien zijn.

Draagvlak

Met onze kennis ontwikkelen we draagvlak voor natuurbeheer ten behoeve van de vlinders en libellen. Wij organiseren daartoe uiteenlopende activiteiten. Via de landelijke en regionale pers bereiken we zo een breed publiek. Met onze adviezen beïnvloeden wij het natuurbeleid in Nederland en Europa. Met een groot draagvlak kun je meer bereiken!

Nachtvlindernacht 23 september

In 2006 organiseerde De Vlinderstichting voor de tweede keer de Nationale Nachtvlindernacht. Op 138 plaatsen in Nederland waren er geïnteresseerden actief om nachtvlinders te kijken. In totaal waren ongeveer 2500 deelnemers. Zij hebben 1894 nachtvlinders gezien, van 269 verschillende soorten. De nachtvlindernacht wordt financieel ondersteund door het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSBfonds, het K.F. Heinfonds en de Uyttenboogaard-Eliassenstichting.



Rode Lijst Dagvlinders

In 2006 kwam een nieuwe Rode Lijst Dagvlinders uit. Net op tijd om gebruikt te kunnen worden voor 'De Dagvlinders van Nederland', onze nieuwe atlas. Hoewel enkele soorten vooruitgingen, is voor de meeste de situatie er alleen maar slechter op geworden. Op de nieuwe Rode Lijst staan 48 soorten: 68% van de dagvlinders. 17 soorten zijn verdwenen, 14 ernstig bedreigd, 9 bedreigd, 3 kwetsbaar en 5 gevoelig.

Nachtvlindergids

In augustus 2006 verscheen de eerste Nederlandstalige gids voor nachtvlinders.

'Nachtvlinders' is een vertaling en bewerking van de in 2003 verschenen Engelse veldgids van Paul Waring en Martin Townsend. Alle informatie is volledig aangepast aan de situatie in Nederland en België. Dit boek bevat informatie over de kenmerken met gelijkende soorten. Er is ook informatie over de vliegtijd en gedrag, levenscyclus,

waardplanten, habitat en voorkomen van ruim 900 nachtvlinders in Nederland en België. Het boek telt 416 pagina's en bevat ruim 1600 gedetailleerde tekeningen in kleur. Daarnaast zijn er ook nog 80 foto's van rupsen. Deze gids is tot stand gekomen in samenwerking met de Werkgroep Vlinderfaunistiek en de Vlaamse Vereniging voor Entomologie. Voor de gegevens over de verspreiding in Nederland is bovendien dankbaar gebruik gemaakt van de kennis van diverse leden van de sectie Ter Haar van de Nederlandse Entomologische Vereniging.

Donker pimpernelblauwtje

Het zeer zeldzame donker pimpernelblauwtje, op de Rode Lijst 'ernstig bedreigd', was uit Nederland verdwenen. Sinds 2002 komt het diertje, wat ook onder Europese bescherming staat, weer in het Roerdal bij Roermond voor. De Vlinderstichting heeft de communicatie tussen de beheerders in de streek op gang gebracht. Door ook scholen actief te benaderen, creëren we draagvlak ten behoeve van het behoud van deze bijzondere vlinder in Nederland.



Financiële verantwoording

De Vlinderstichting is een projectenorganisatie. Het merendeel van het werk wordt uitgevoerd in opdracht van overheden of met subsidie van overheden of particuliere fondsen. Projecten worden alleen uitgevoerd als ze passen in de doelstelling van De Vlinderstichting en dus op een of andere wijze bijdragen aan een betere bescherming van vlinders en libellen in Nederland en daarbuiten.

Een deel van ons werk wordt ook mogelijk gemaakt door donaties en giften. Met die inkomsten worden bijvoorbeeld de waarnemingen aan de verspreiding van soorten verzameld, gecontroleerd en opgeslagen. Ook wordt hiermee VlinderNet bijgehouden, wordt het tijdschrift geproduceerd en wordt geprobeerd het beleid zodanig te beïnvloeden dat de leefomstandigheden voor vlinders en libellen duurzaam verbeteren. Er worden films gemaakt over vlinders en libellen en er wordt tijd besteed aan het bedenken van nieuwe onderwerpen die belangrijk zijn voor bescherming. Voor al deze zaken is niet tot nauwelijks een opdrachtgever of subsidiegever te vinden; met de resultaten van die activiteiten kan dan vaak wel weer zo'n onderwerp verder worden uitgebouwd.

Onderstaand overzicht baten en lasten 2006 is een concept. De onderliggende stukken zijn momenteel ter beoordeling aan Alfa Registeraccountants uit Nijkerk. De besteding van de inkomsten wordt eens in de drie maanden beoordeeld door de Raad van Toezicht. In mei 2007 wordt de jaarrekening besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht. In het augustusnummer 2007 van Vlinders kunt u lezen of de jaarrekening 2006 door de raad is goedgekeurd.

Voorlopig overzicht baten en lasten 2006 (in euro's)

Baten uit eigen fondsenwerving

Donaties	129.000	
Giften, legaten en erfstellingen	<u>+ 23.000</u>	
Totaal baten uit eigen fondsenwerving		152.000

Kosten eigen fondsenwerving

(In)directe verwervingskosten	4.700	
Uitvoeringskosten eigen organisatie	<u>68.000</u>	
Totaal kosten eigen fondsenwerving		- 72.700

Netto-resultaat verkopen + 80.000

Totaal resultaat eigen fondsenwerving 159.300

Overige inkomsten

Subsidies en bijdragen	+ 1.250.700	
Beschikbaar voor de doelstelling	1.410.000	

Besteding

Eigen activiteiten en verstrekte subsidies	150.000	
Uitvoeringskosten eigen organisatie	<u>+1.190.000</u>	
Totaal besteed aan doelstelling		- 1.340.000

Toevoeging aan bestemmingsreserve 2006 70.000